

Inarilaista elämää

INARI
Voimakas luonnostaan

INARIN KUNNAN ASUKASLEHTI 1/2022

Nyt ei tule Terhon auto, vaan Katin kirjastoauto

4

Tiedätkö mitä nuorisovaltuusto tekee?

10

Kommentoi hyvinvointi- ja turvallisuus-suunnittelua

11

Osallisuuskeskus
Ainola on kaikille
avoinna

14

Kunnanjohtaja Toni K. Laine:

Kunnat yhä enemmän elinvoiman ja hyvinvoinnin perustan kehittäjinä

KUVA: TONI K. LAINEEN KOTIARKISTO

Sote-uudistuksen eteneminen käytännön tasolle johtaa kuntien roolin muuttumiseen. Tämä koskee luonnollisesti myös Inarin kuntaa. Kuntien rooli tulee olemaan yhä enemmän elinvoiman ja hyvinvoinnin perustan kehittäjänä, sivistys- ja vapaa-ajanpalvelut sekä maankäytön suunnittelu ja elinvoimapolitiikka korostuvat jatkossa entisestään kunnan toiminnoissa.

Jo yliopistossa puhuttiin hallinnan heilurista, vallan liikkeestä edestakaisin keskittämisen ja desentralisoinnin välillä. Nyt heiluri menee jälleen kohti sentralisointia. Heiluri luultavasti heilahtaa taas takaisin päin, mutta siihen menee varmasti jonkin aikaa. Itselläni on vahva epäily, että aina-

kin sosiaalitoimen tehtäväkokonaisuudesta ja iäkkäiden palvelukokonaisuudesta iso osa tulee palaamaan ja integroitumaan takaisin kuntiin tulevaisuudessa. Elämme kuitenkin aina kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön aikaa ja kaikkien julkishallinnon viranomaisten on siihen mukauduttava.

Uudistustarpeisiin on monenlaisia syitä. Suomessa on kuntia, jotka eivät kykene enää nykyisellä palvelurakenteella vastamaan kuin juuri ja juuri erityistoimialan, eli lakisääteisten tehtävien rahoittamisesta ja järjestämisestä. Kyky luoda työpaikkoja, positiivista väestönkehitystä ja luoda lisää tuloja aluetalouden kehityksen kautta on heikko. Toki esimerkiksi tuulivoimarakentamisen runsaat kiinteistöverotulot ovat seikka, joka saattaa kääntää taloudellisen kehityksen monissa kunnissa sotien rahoitusvastuun siirtyessä valtiolle, mutta tuleeko niistä sitten vetovoimaisia kuntien ihmisten näkökulmasta, jää nähtäväksi.

Pienille ja keskusuurille kunnille tärkeää on nähdä asiat kaukokatseisesti. Tehtävät ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Pitää olla näkyvä, kuuluva ja kehitysmuotoinen. Tämä houkuttelee investointeja, työpaikkoja ja asukkaita, mahdollistaen kunnan uudistumisen, uudisrakentamisen ja investoinnit.

Inarissa tässä on onnistuttu varsin hyvin, elinkeinorakenne on muuttunut siten, että nykyään olemme kiinni globaalin talouden virroissa. Tämä tuo työtä ja toimeentuloa, mutta tietenkin myös herkkyyttä suhdan-

teille ja pandemian kaltaisille mustille joutsenille. Yhteisöllisyyden vaaliminen kunnassa onkin tärkeää kaikissa olosuhteissa, se luo selviytymiskykyä vaikeina aikoina.

Inarissa perusasiat ovat varsin hyvässä kunnossa. Kunnassa on asukas pohjaan nähden erittäin laajat palvelut matalalla verorasituksella ja erittäin tyytyväinen olen pian valmistuvasta lvalon koulukeskuksesta sekä myöskin muista koulu- ja tilarakentamispäätöksistä, jotka takaavat lapsille ja nuorille hyvät oppimis- ja kasvuolosuhteet.

Ylipäättään kuntakonserni on kirinyt viime vuodet korjausvelkaa kiinni, talouden pysyessä kuitenkin vahvalla tolalla. Inarissa on tehty vahvaa elinvoimapolitiikkaa ja toivottavasti tämä linja jatkuu, jotta kunta pysyy jatkossakin lappilaisena veturina.

Siirryn kesän jälkeen maakuntajohtajaksi Hämeeseen, mikäli päätös saa lainvoiman. Inarissa on ollut hienoa tehdä töitä upeiden ihmisten keskellä ja jatkossakin Inarissa ja Pohjois-Lapissa on tarkoitus viettää paljon aikaa. Olen edunvalvonnan ta ja yhteistyöstä pitävä aluekehittäjä, joten sinänsä siirtyminen maakuntajohtajan tehtäviin on uralleni sopiva seuraava askel. Monilla meillä etelästä muuttaneilla lapsiperheillä on haasteena myös pitkä etäisyys sosiaalisiin verkostoihin, mikä myös vaikuttaa osittain päätökseen siirtyä lähemmäs vanhoja kotiseutuja. Tunnelmat ovat monella tapaa haikeat, mutta onneksi Inari ja Pohjois-Lappi säilyvät merkittävänä osana elämää jatkossakin.

Kunnanhallituksen pj Jari Huotari:

Voimakkaan kasvun takana investoinnit

Inarin kunnanhallituksen puheenjohtaja **Jari Huotari** mielestä kunnan tilanne isossa kuvassa katsottuna on hyvä. Monista Lapin kunnista poiketen väestöennusteet näyttävät hyvin positiivisilta tälle vuosikymmenelle. Kasvun takana ovat olleet runsaat investoinnit, mm. hotelli- ja matkailualan rakentaminen, arktisen testauksen investoinnit ja laajalti eri aloille heijastunut työpaikkakehitys. Kunnan väkiluku vuoden 2021 joulukuussa oli 7 008 henkilöä.

Kunnan edunvalvonnan kannalta päällimmäisiksi huoliksi Huotari nostaa energiantuotannon huoltovarmuuden sekä teiden kunnan ja liikenneyhteyksien kehittämisen.

Inarin kunnan lämpöenergian tuotanto on vaikeutunut venäläisen hakkeen tuonnin loppumisen vuoksi ja paikallisen energiapuuhakkeen ja puun saanti on erittäin heikkoa.

Polttoaineongelma on lähennellyt ajoittain huoltovarmuuskysymystä. Toistaiseksi turpeella on kyetty turvaamaan lämmöntuotantoa, mutta turpeen tulevaisuuden näkymät tietäen, ongelma on akuutti.

Meillä lämpölaitosten energiatuotannossa turve voi olla tulevaisuudessa pääpolttoaine ja yhtä huonona vaihtoehtona öljy.

– Täten kovin laajasti ”green dealista” eli kestävä kehityksen mukaisista toimista emme voi puhua, Huotari kuva.

Hänen mukaansa tilanne ei ole hyvä kunnan eikä kuntalaisten kannalta.

– Kunnan tavoitteena on muun muassa paikallisen puun käytön lisääminen. Meillä Metsähallituksen rooli on merkittävä ja toivoisi, että se pystyisi huolehtimaan hakkuuvelvoitteista. Yksityismetsien puolella taasen kansainvälisetkin linjaukset ovat olleet välillä esteenä sille, että puuta ei saada liikkeelle, Huotari kertoo.

Infran puolelta Huotari ottaa esille sekä kaavateiden ylläpidon että kevyen liikenteen väylät.

– Kunnan olisi hyvä tehdä kaava-aluekohtainen suunnitelma siitä, minkä alueen tieverkostoa milläkin aikajänteellä kunnos-

KUVA: JARI HUOTARIN KOTIARKISTO

tetaan kunnolla. Ja samalla on hyvä pohtia, millaiset kohteet pystytään toteuttamaan kunnan rahoituksella ja mitkä vaativat lisärahoitusta.

Huotari muistuttaa, miten valtiovarain taholtakin patistetaan parantamaan pyöräilyn mahdollisuuksia.

– Jos ekologisuutta halutaan suosia, niin Saariselkä – Ivalo – Inari -reiteille kevyen liikenteen väylien rakentaminen olisi todellinen vihreä teko. Tällaiseen hankkeeseen toki toivotaan rahaa Brysselin suunnaltakin.

Inarissa on valmistelussa maapoliittinen ohjelma, missä tavoitteena on määritellä selvästi alueet, joihin rakentuu jatkossa tietynlaisia toimintoja, kuten matkailuun liittyvää rakentamista.

– Vaikka Inari on pinta-alaltaan Suomen suurin kunta, niin laajat suojelualueet tuovat oman haasteensa maankäyttöön. Koko kunnan alueesta noin 72 prosenttia on suojeltua.

Hiljattain valtuusto päätti hylätä matkailurakentamiseen suunnitellun ranta-asemakaavaehdotuksen. Maapoliittinen ohjelma varmasti selkeyttää kunnan tahtotilaa, jotta tällaisiin tilanteisiin ei sitten jatkossa jouduttaisi, sanoo kunnanhallituksen puheenjohtaja.

Yhtenä haasteena Huotari näkee Inarissa asuntotilanteen. Inarin kunnan muuttovoitto on ollut suhteellisesti Suomen 5. suurinta. Kuntaan olisi muuttamassa lisää asukkaita, jos vain löytyisi sopivia asuntoja.

– Tyypillistä on, että kuntaan töihin muuttavat henkilöt vuokraavat aluksi asunnon ja sitten myöhemmin ovat valmiit rakentamaan oman kodin. Inarin vuokra-asunnot Oy:n asuntokanta on suhteellisesti suuri, reilusti yli 500 asuntoa. Yksityiset rakennuttajat ovat viime vuosina rakentaneet sekä vuokra- että omistusasuntoja lähinnä Ivaloon ja Inarin kylälle, mutta niitä tarvitaan edelleen lisää.

Inarilaista elämää –asukaslehti

Kustantaja /Julkaisija: Inarin kunta
Lehden toteutus: Inarin kunta sekä Hilla Group
Päätoimittaja: Anne-Marie Kalla, Inarin kunta
Painopaikka: Waasa Graphics
Painos: 4 500 kpl
Jakelu: Inarin kunnan kotitaloudet
Verkkojulkaisu: www.inari.fi/asukaslehti2022
Palautte: www.inari.fi/palaute ja puh. 040 723 0697
Kannen kuva: Juha Kauppinen
ISSN 2737-3487

Sisältö

4–5 Inarin kirjastoauto palvelee kylä

6–7 Mitä inarilaiset päättäjät ajattelevat hyvinvointialueen alkutilanteesta?

8–9 Ivalon uudessa koulukeskuksessa taideteokseen tulee kahdeksan vuodenaikaa

10–11 Nuorisovaltuuston kautta esille nuorten ajatusmaailma

12 Kuntoiluvinkit Jänkkävaaran uusille kuntoportaille

13 Kaavoituslupakatsauksesta löydät helposti ajankohtaisen tiedon

14–15 Ainola sopii hyvin monenlaiseen harrastustoimintaan

16–19 Lue 72 tunnin varautumissuosituksista vaikkapa sähkökatkon varalle (suomeksi ja saamen kielillä)

INARIN KIRJASTOAUTO ON YKSI VIIDESTÄ FINAALIEHDOKKAASTA

kisassa, jossa etsitään Suomen parasta kirjastoa. Kirjastojen työntekijät tekivät kisahakemukset. Voittaja selviää Hämeenlinnassa järjestettävillä Kirjastopäivillä kesäkuussa.

Nyt ei tule Terhon auto, vaan Katin kirjastoauto

Jos jotain tapahtuu vuosikymmeniä, niin sille voi muodostua oma sanasto.

Näin voi kuvata **Terho Myyryläisen** kytkemistä Inarin kirjastoautoon.

– Emme ole tottuneet sanomaan, että kirjastoauto tulee, puhumme luonnostaan, että Terho tulee tai Terhon auto tulee, kuvaa tilannetta **Kati Vuoriaro**, joka on juuri ottanut Inarin kirjastoauton kierrokset ja asiakaspalvelun haltuunsa.

Terho Myyryläisen ura kirjastoautossa alkoi vuoden alusta 1983.

– Tuolloin aloittelimme juuri kirjastoautotoimintaa. Esimerkiksi ajoreitit ja pysähdyspaikat muotoutuivat pikkuhiljaa asiakaskysynnän mukaan.

– Periaatteessa noista ajoista perustominnot eivät ole muuttuneet: palvelemme kuntalaisia niin hyvin kuin mahdollista. Jo alkuvaiheessa meillä oli kolmisen tuhatta kirjaa eli lähes sama määrä kuin nytkin. Toki on nyt atk ja erilaisia teknisiä välineitä, mutta perusidea on yhä sama.

Kilometrejä kirjastoautoon kertyy vuoden aikana noin 30 000, joten vajaan 40 vuoden aikana matkaa on taittunut yli miljoona kilometriä. Ja erilaisia kokemuksia hyvin runsaasti.

– Vuonna 1999, kun oli viikon verran noin 50 astetta pakkasta, jouduimme jät-

tämään reitit ajamatta. Muutoin kierrokset on tehty kaikilla säillä.

Terho on lukuisille inarilaisille paljon muutakin kuin kirjastoautonkuljettaja.

– Kyllähän tästä muodostui aika nopeasti myös sosiaalinen työ. Kahvittelun lomassa jutellaan erilaisten asiakkaiden kanssa päivänpolttavia asioita. Meillä on ihmisiä, joiden luona ei muita kunnallisia palveluita käy kuin kirjastoauto.

Mitä sitten toi Kati Vuoriaron uudeksi Terhoksi, uudeksi kirjastoautonkuljettajavirkailijaksi? Inarin Törmäsestä kotoisin oleva Kati aloittaa tarinan ensin noin 1,5 vuoden takaa:

– Loppuvuodesta 2020 tein kunnalle siivoustöitä eri paikoissa, muun muassa kirjastossa ja kirjastoautossa. Kuulin puheita, että Terho on jäämässä eläkkeelle. Ensin ajattelin, että eihän Terho voi jäädä pois?

– Havahduin, kun olin vaikka päiväkodilla tai yläkoulussa, niin kirjastoauto oli usein pihassa. Tuntui kuin kirjastoauto tavallaan ”seurasi” minua, muistuttaisi vähän väliä olemassaolostaan.

Kati muistelee nyt, että mitä enemmän hän ajatusta pohti, sitä varmemmaksi hän tuli siitä, että haluaa innokkaana hakea paikkaa.

– Olin vetänyt hiljattain porosafareita ja sitä kautta tiesin, millaista asiakaspalvelu on.

”Olin vetänyt hiljattain porosafareita ja sitä kautta tiesin, millaista asiakaspalvelu on.”

KUVA: JUHA KAUPPINEN

– Olen ollut etuoikeutettu päästessäni kirjastoautoalan Grand Old Manin työskentelyä seuraamaan ja oppimaan. Terho on palvellut asiakkaita niin hyvin vuosien ajan ja oppinut tuntemaan useimpien lukutottumukset ja tarjoamaan juuri oikeat kirjat niistä kiinnostuneille, että tehtäväni ei tule olemaan helppo. Hyvillä mielin kuitenkin otan ”haasteen” vastaan, Kati Vuoriaro kertoo viitaten Terho Myyryläiseen.

Olin opiskellut hiljattain Inarin saameakin, niin ajattelin, että siitä voisi olla hyötyä.

Kati haki ja tuli valituksi. Käytännössä syksystä lähtien hän on ollut oppisopimuksella opiskelemaan työn ohessa lähinnä kirjastotoimeen liittyviä asioita ja huhtikuun lopulla Terhon jäätyä ansaituille eläkepäiville, Kati on varsinaisesti siirtynyt ”Terhon saappaisiin”.

– En malta olla kertomatta muistikuvia kirjastoautosta ihan lapsuudesta Törmäsestä. Silloin kirjastoauton tulo oli aina yksi viikon kohokohtia. Huomasimme jossain vaiheessa, että jos vilkutamme kuljettajalle, niin hän pysäyttää auton ja pääsemme kyytiin pieneksi matkaksi ennen varsinaista pysäkkiä. Tämä yllätti kaverini suuresti: kun

he kisailivat pysäkillä siitä, että kuka ennättää auton ensimmäisenä, mutta minä olinkin jo kyydissä.

Lapsuus- ja nuoruusvuosien jälkeen Kati kävi muutaman vuoden Kemissä, kunnes palasi takaisin Inariin.

– Ammattikorkeakoulussa olin viittä vaille valmis fysioterapeutti, kunnes pohdin, että eiväthän porot fysioterapiaa tarvitse, Kati kuvaa ja jatkaa.

Kati sanoo, että hänellä oli koko ajan tunne, että hän haluaa asua kotiseudullaan. Fysioterapiaopintoihin hän hakeutui lähinnä eläinfysioterapeutin ammatti mielessä.

– Menin eräopastokouluun ja sitä kautta husky- ja porosafarien vetäjäksi. Korona kuitenkin pysäytti tämän, ja sitä kautta tieni vei siivoojaksi, hän kertoo.

Nyt Kati kuvaa päässeensä haaveamattiinsa:

– Poliiseja, palomiehiä ja vaikka sairaanhoitajia on paljon. Kirjastoautoja on Inarissa vain yksi, eikä muuallakaan paljon, ja minä olen päässyt kirjastoautonkuljettajavirkailijaksi. Siihen autoon, mihin kilvan lapsenakin säntäilimme!

Inarin kirjastoauto on paljon muitakin kuin kirjojen lainauspaikka. Autossa hoituu vaikkapa äänestäminen ja autosta saa apteekkipalveluita. Esimerkiksi särkylääkkeitä voi ostaa milloin vain. Reseptilääkkeitä voi tilata Ivalon apteekin kautta etukäteen omalta pysäkillä noudettavaksi.

– On ollut mukava huomata, miten palvelun laajentuminen vuosien aikana on otettu ilolla vastaan, Terho kehuu.

Hänen mukaansa paikallisten asukkaiden ohella myös lukuisat lomailijat ovat tottuneet käymään kirjastoautolla.

– Saariselällä tapaa usein matkailijoita, ja olemme toimittaneet useiden eri kielten kirjallisuuttakin lainattavaksi.

– Ja jos sen vielä laitat juttuun, että Terholta terveiset kaikille asiakkaille. Suuret kiitokset menneistä vuosista. Ehkä vielä näemme. Olen lupautunut olemaan tuurajana, jos Kati ei jostain syystä pääse, Terho naurahtaa.

Lisätietoja ja kirjastoauton ajantasaiset aikataulut:
www.inari/kirjasto

Pohjoisen eKirjasto käytössä Inarissakin

Pohjoisen eKirjaston palvelut ovat olleet vuoden alusta alkaen käytettävissä myös Inarin kunnankirjaston kautta. eKirjastossa on tarjolla sähkökirjoja, e-äänikirjoja sekä e-lehtien näköisversioita. Lisäksi palvelun kautta voit kuunnella klassista musiikkia – maistiaisena myös maailmanmusiikkia ja jazzia – sekä käydä soiton- ja laulunopetuskursseja. Kotimaisia ja ulkomaisia elokuvia löytyy niitakin.

Jotta pystyt käyttämään Pohjoisen eKirjaston aineistoja, sinulla tulee olla voimassa oleva kirjastokortti Inarin tai jonkin muun Lapin alueen kirjastoon sekä siihen liitetty PIN-koodi. Näillä tunnuksilla kirjautaan sisään palveluun.

Kirjaston henkilökunta neuvoo mielellään eKirjaston palvelujen käytössä.

Sähkökirjoja ja e-äänikirjoja on näppärintä käyttää sovelluksella, jonka voi ladata omaan kännykkään tai tabletille. Kirjoja voi ladata laitteelle, jolloin lukeminen ja kuuntelu onnistuu myös offline-tilassa eikä katkeamatonta nettiyhteyttä tarvita kokoaisesta. Sovellus muistaa kohdan, mihin jäit edellisellä kerralla, joten voit helposti jatkaa

lukemista tai kuuntelemista seuraavana päivänä. Lainat palautuvat itsestään laina-ajan päätyttyä. Yleisin laina-aika on kaksi viikkoa. Aineistoa voi varata. Palvelusta löytyy sekä suomen- että englanninkielistä tieto- ja kaukokirjallisuutta lapsille ja aikuisille.

E-lehtikokoelmiin kuuluu kotimainen aikakauslehtipalvelu eMagz ja ulkomaisia lehtiä sisältävä PressReader, joita pääsee käyttämään ihan kotisohvalta käsin. Paikan päällä kirjastossa voi lukea kotimaisia sanoma- ja paikallislehtiä kirjaston koneilta tai omalla laitteella langattomassa verkossa.

– Näin melkein kaikki Suomen maakuntalehdet voi tutkia heti tuoreena meillä kirjastossa, iloitsee kirjastotoimenjohtaja **Mikko Kallionsivu**.

Pohjoisen eKirjaston myötä kokonaan uutena verkkopalveluna valikoimiin tuli kolme elokuvapalvelua. Niistä löytyy dokumentteja, elokuvia ja konserttitaltiointeja moneen makuun.

Pohjoisen eKirjaston sisältö päivittyy jatkuvasti: uutta tulee, vanhaa poistuu.

– Verkkopalvelujen avulla kirjasto on aina käytettävissä, ajasta ja paikasta riippumatta. Tällainen 24/7-palvelu sopii hyvin täyden-

täjäksi kirjastoauton ja kivijalkakirjastojen oheen pitkien etäisyyksien kunnassamme, toteaa kirjastotoimenjohtaja **Mikko Kallionsivu**.

Pohjoisen eKirjaston palveluihin pääset Lapin kirjaston etusivulta
<https://lapinkirjasto.finna.fi>

Omatoimikirjasto saanut kiitosta

Monet kuntalaiset ovat antaneet myönteistä palautetta kirjaston väelle omatoimikirjasto-mallista. Se tarkoittaa, että kirjastokortilla ja PIN-koodilla kirjastossa voi asioida tiettyinä aikoina aamuisin, iltaisin ja viikonloppuisin, kun henkilökuntaa ei ole paikalla asiakaspalvelussa. Pääset siis viettämään laatu-aikaa kirjastossa myös sunnuntaisin ja juhlapäivinä!

Omatoimijalla voi lainata, palauttaa ja noutaa varauksia itsepalveluna. Lehtisalissa voi lukea uusimmat lehdet. Kirjastossa on rauhallista tilaa opiskeluun ja etätyöskentelyyn. Tietokoneet ovat käytettävissä.

Ajantasaiset aukioloajat mahdollisine poikkeuksineen löydät osoitteesta inari.fi/kirjasto

LAPIN HYVINVOINTIALUE

vastaa Lapin julkisten
sosiaali-, terveys- ja pelastus-
palvelujen järjestämisestä
1.1.2023 alkaen.

Lapin hyvinvointialueen
kotisivu: www.lapha.fi

Lapin hyvinvointialue palvelee inarilaisia

Anu Avaskari, Jari Huotari ja Mari Palolahti valittiin inarilaisista ehdokkaista Lapin hyvinvointialueen valtuustoon. Hyvinvointialue aloittaa käytännössä toimintansa tämän vuoden aikana. Ohessa valtuutettujen kommentteja nykytilanteesta.

INARI
Aanaar Aanar Anár

Mari Palolahti (kesk.)
toimii Lapin hyvinvointi-
alueen aluehallituksessa,
Jari Huotari (vas.) pelastus-
ja valmiuslautakunnan
puheenjohtajana ja
Anu Avaskari hyvinvointi- ja
yhdyspintalautakunnassa.

Miltä hyvinvointialueen
alkutaival on vaikuttanut?

Millaiset lähtökohdat
hyvinvointialueella on?
Miten palvelut toimivat nyt?

Millaisiin palveluiden epäkohtiin
toivotte varhaisessa vaiheessa
parannuksia?

Onko odotettavissa, että inarilaisten
kannalta terveys- ja hyvinvointi-
palveluihin tai pelastustoimeen
olisi tulossa muutoksia?

A Alkuvaiheessa aikaa kuluu toimintojen organisoitumiseen ja muun muassa erilaisiin koulutuksiin. Itsekin olen osallistunut jo useisiin webinaareihin. Päätöksenteon kannalta koukkuja on pidetty vaalituloksen mukaisen paikkajaon mukaisesti, **Anu Avaskari** sanoo.

J Hyvinvointialueen valmistelutyötä on tehty useamman vuoden ajan, valitettavasti muutamia isoja asioita on vielä selvittämättä, mm. alueen työntekijöiden palkkaharmonisointi, ruokahuollon järjestäminen sekä sosiaali- ja terveystalouden kiinteistöjen käyttö pitemmällä aikavälillä, vastaa **Jari Huotari**.

M Lapin hyvinvointialuetta on rakennettu viime kesästä lähtien väliaikaisen valmistelutoimielimen toimesta. Kii-reellisimpiä päätettäviä asioita ovat hyvinvointialueen strategia ja sen osana palvelustrategian laatiminen, pelastustoimen palvelu-tasopäätös, hallintosäännön täydentäminen mm. henkilöstöorga-nisaation osalta sekä sen varmistaminen, että henkilöstön liikkeen luovutus kunnista hyvinvointialueelle sujuu hyvin vuodenvaihteessa. Yhteistyö poliittisten ryhmien välillä ja valmistelijoiden kanssa on sujunut hyvin, asioista keskustellaan rakentavasti ja kaikilla on yhteinen päämäärä rakentaa lappilaisille paras mahdollinen hyvinvointialue, kommentoi **Mari Palolahti**.

A Kokonaisuuden kannalta terveyspalvelut toimivat esimerkiksi Inarissa oikein hyvin. Samaa voi sanoa pelastus-puolen osalta. Jotain pieniä puutteita voi olla, mutta nimenomaan kokonaisuus toimii. Vaalikampanjan aikana tuli useissa yhteyksissä esille toive nykyisen palvelutason säilyttämisestä, **Avaskari** sanoo.

J Tämä vuosi aikaa valmistella uusi organisaatio. Mielestani perussosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastus- ja valmiustehtävät ovat toimineet nykymuotoisena hyvin, vastaa **Huotari**.

M Kokonaisuutena ajatellen Lapissa sote- ja pelastuspalvelut on järjestetty hyvin, toki alueellisia eroja varmasti on. Myös Lapin kunnissa on ollut suuria haasteita osaavan henkilöstön saatavuudessa ja lisäksi koronapandemia on aiheuttanut merkittävän hoitovelan, jonka purkaminen vie aikansa. Hyvinvointialueet ovat kuitenkin tiukasti valtion ohjauksessa rahoituksen suhteen ja se tulee raamittamaan palvelurakennetta, vastaa **Palolahti**.

A Pelastuspuolella kaluston uusimiseen on tarvetta. Tämä tuli esille kun vaalien alla kävin itsekin Inarin paloasemalla, **Avaskari** vastaa.

J Yleisesti katsoen hoitoon nopeasti pääsy pitää varmistaa, tämän uudistuksen yksi lähtökohda on hoitoon pääsyn nopeutuminen. Asiakaslähtöisyys pitää olla palvelun ydintavoite, vastaa **Huotari**.

M Toivon, että ihmiset saavat tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja saumattomasti palveluja yhteen sovittaen. Tämä edellyttää osaavaa palvelu- ja asiakasohjausta. Toivon, että esim. hyödyntämällä teknologiaa tietyissä palveluissa, sotehenkilöstöllä on riittävästi aikaa niihin palveluihin, joissa asiakkaan tai potilaan kasvokkain kohtaaminen on välttämätöntä, vastaa **Palolahti**.

A Näköpiirissä ei ole olennaisia muutoksia. Yksi oleellinen kysymys tulevaisuudessa on hyvinvointialueen ja kuntien vastuulla olevien toimintojen saumaton yhteistyö. Nythän kunnille jää kuitenkin aika paljon vastattavaa, vaikka tulopuolelta häviää iso määrä rahaa. Esimerkiksi oppilashuollossa kunta järjestää perusopetuksen, mutta hyvinvointialueet vastaavat oppilashuollosta. Inarin osalta pidän erittäin tärkeänä, että ympäri-vuorokautista lääkäripäivystystä voidaan jatkaa, **Avaskari** vastaa.

J Olen itselleni tavoitteeksi asettanut vaikuttaa alueorga-nisaatiossa siten, että vähintään nykytaso pystytään palveluissa säilyttämään. Yhtenä esimerkkinä tuosta on se, että lvalossa pitää säilyä ympärivuorokautinen lääkäripäivystys, vastaa **Huotari**.

M Ihan heti inarilainen tai kukaan muukaan lappilainen ei välttämättä huomaa mitään muutosta palveluissa, mutta muutoksia tulee tapahtumaan lähivuosina, sekä hyviä että huonoja. Inarissa on tähän asti ollut todella hyvät palvelut esim. perusterveydenhuollossa, päivystyspalveluissa ja kotihoidossa. On kuitenkin mahdollista, että tulevina vuosina palveluja joudutaan keskittämään taloushaasteiden ja rekrytointivaikeuksien vuoksi koko Lapin alueella. Uskon ja pidän tärkeänä, että Inarissa säilyvät nykyiset palvelut pitkien etäisyyksien takia. Samalla on todella hyvä, että etäpalveluja kehitetään, eikä meidän tarvitse aina lähteä päiväksi Rovaniemelle viiden minuutin erikoislääkärin vastaanottoa varten, vastaa **Palolahti**.

Hyvinvointi-
alueen
johtajaksi
valittiin
Jari Jokela.

Samuli Kontio tulee kesällä paikanpäälle Ivaloon toteuttamaan taideteosta.

KUVA: MATIAS KONTIO

Taiteilija tulevan teoksen takaa

Syksyllä valmistuvan Ivalon koulu- ja kulttuurikeskuksen aulatilaan syntyy kahdeksasta kuvasta koostuva teos, jossa on esillä saamelaiskulttuurin kaikki kahdeksan vuoden aikaa.

Parhaillaan rakentuvan Ivalon koulu- ja kulttuurikeskus Kaarteen aulatilaan tulevan taideteoksen luoja **Samuli Kontio** (s. 1975) on lähtöjään Rovaniemen maalaiskunnan aikaisesta Syväsenvaarasta. Tällä hetkellä Kontio asuu Tampereella taiteilijaresidenssissä.

– Olen viettänyt tämmöistä residenssielämää pidemmän aikaa. Viime vuonna asuin ja työskentelin Limingalla taiteilijaresidenssissä, ja täältä Tampereelta muutan seuraavaksi Ivaloon muutamaksi kuukaudeksi työstämään Ivalon uuteen kouluun tulevaa teosta. Uudet ympäristöt ruokkivat uusia ajatuksia.

Taide on kuulunut aina osaksi Kontion elämää.

– Olen ollut lapsesta saakka innostunut toteuttamaan itseäni kuvataiteen muodossa. Omasta mielestäni olen kehittynyt siinä koko ajan, löytäen oman tyylini.

Kontio kuvailee omaa kuvataiteilijaisuuttaan hyvin laaja-alaiseksi, mutta myös omalla tavallaan irtonaiseksi.

– Taiteessani yhdistelen paljon eri tyyliä. Koska ihminen on vaikuttelle alituisesti, niin elementtejä sieltä ja täältä tulee omaan tekemiseen mukaan joko tietoisesti, tai huomaamatta.

– Olen viime vuosina työstänyt Lappi-aiheita jonkin verran, kuten kuvittanut lappi-aiheisen satukirjan, maalannut näyttelykokonaisuuden Lappi-teemalla sekä tehnyt Lappi-aiheisia seinämaalauksia. Kontio on aloittanut teoksen työstämisen huhtikuun alussa ja hän arvioi, että teoksen työstämiseen menee luonnosteluineen aikaa neljästä viiteen kuukautea.

Tuleva teos valmistetaan kahdeksalle kangaspohjalle, jossa jokaisessa kuvassa esiintyy yksi saamelaiskulttuurin vuoden ajoista.

– Pyrin lisäksi tuomaan ja ilmentämään teoksessani kolmen Inarin kunnan alueella vaikuttavan saamelaiskulttuurin henkeä ja luontosuhdetta.

Kontio kertoo, että saamelaisuus on laaja aihe lähteä kuvaamaan.

– Varsinkin, kun itse ei tule sen kulttuurin sisältä. Lähdin lähestymään aihetta tutustumalla saamelaistaiteilijoiden tuotantoon, ja näkemään kulttuuria sitä kautta.

Valmis teos tulee olemaan kooltaan 3 x 8 metriä ja se toteutetaan akryylimaalilla.

– Paikan päällä pitää katsoa, kaipaako teos mahdollisesti esimerkiksi loppusilausta öljyväreillä. Teosta kannattaa katsella dynaamisena värisommitelmana, johon valitut luontoaiheet viittauksineen muodostavat oman kerronnallisen kerroksen. Toivon, että katsoja löytäisi teoksesta elementtejä omakohtaisen taide-elämyksen viitteiksi.

”Toivon, että katsoja löytäisi teoksesta elementtejä omakohtaisen taide-elämyksen viitteiksi.”

Hakuun osallistui 25 taiteilijaa

Ivalon koulu- ja kulttuurikeskus Kaarteen taideteos toteutetaan Taiteen edistämiskeskuksen tukemana prosentitaidehankkeena. Taideteoksen hankinta voidaan toteuttaa esimerkiksi portfoliohakumenettelyllä.

– Tämä tulee olemaankin Inarin kunnan ensimmäinen julkisen rakentamisen prosenttitaide-teos, kertoo Inarin kunnan kulttuurisihteeri **Mirja Karjalainen**.

Kisaa varten valittiin jury, joka käsitteli taiteilijoiden hakuprosessin aina portfolio-taiteilijan valintaan asti.

Työryhmä koostui kahdestatoista henkilöstä.

– Mukana oli Ivalon ala- ja yläasteen sekä lukion oppilaita, sekä Inarin nuorisovaltuuston edustaja. Mukana oli myös taidemuseon amanuenssi, sivistyslautakunnan edustaja, kuvataiteen opettaja ja minä itse. Meille oli tärkeää, että päätöksen teossa lasten ja nuorten ääni saatiin kuuluviin.

Kilpailu toteutettiin portfoliohakuna, missä työryhmä tutustui osallistujien työhistoriaan ja aikaisempiin teoksiin.

– Loppuäänestykseen valittiin kaksi taiteilijaa, ja suurin osa äänistä meni Samulille.

Kontio toimitti taiteilijavalinnan jälkeen raadille luonnoksen tulevasta teoksesta. Raati kuvailee, että Kontio on luonnoksessaan huomionut hyvin Inarin kunnan sloganin ”Voimakas luonnostaan”, paikallisuuden, Inarin luonnonajan vaihtelut ja saamelaisuuden.

– Eli kaikki ne kriteerit, mitä toivoimme, toteaa Karjalainen.

Ivalon koulu- ja kulttuurikeskuksesta tuli Kaarre

Ivalon uuden koulu- ja kulttuurikeskuksen nimen takana on rehtori **Pirkko Olli**. Hän kuvaa nimen kertovan koulusta, joka on täynnä aarteita (K = koulu + aarre).

– Kaikista arvokkain koulussa on oppilas, joka on tulevaisuuden tekijä ja aarre jo sinällään. Arvostettavia ja arvokkaita asioita tapahtuu rakennuksen sisällä; oppiminen, kasvaminen, pedagogiikka, kulttuuriasiat, ruokapalvelukeskuksen toiminta. Oppijan koulupolku lähtee esiopetuksesta ja kulkee alkuopetuksen kautta luokille 3–6 ja siitä edelleen yläkouluun luokille ja mahdollisesti lukioon. Koulupolku kaartaa rakennuksen pohjoispuolelta länsipäädyn kautta eteläpuolelle jokinäkymiin. Arkkitehtuurisesti siihen sisältyy poroaidan muoto, eli kaarre.

Kaikkien nimikilpailuun osallistuneiden kesken arvotaan palkinto koulun avajaisten yhteydessä. Päätöksen nimestä teki sivistyslautakunta.

Ivalon vanha alakoulu on tarkoitus purkaa heti kesäkuussa, jotta pihaa päästään viimeistelemään.

Pihatöitä viimeistellään vielä syksyn aikana. Kansalaisopiston toiminta keskittään aluksi yläasteelle. Lukion muutostöiden jälkeen se siirtyy lukion tiloihin, joihin tulevat myös vapaa-aikatoimi ja kulttuuri sekä osallisuuskeskus elokuussa 2023.

Inarin uuden koulun rakentaminen valmistelussa

Kunnan satsaukset kouluihin jatkuvat Ivalon jälkeen Inarin kylällä. Huhtikuun alussa valtuusto hyväksyi kustannusarvioltaan 11,2 miljoonan euron investoinnin koulu- ja liikuntatiloihin. Hankkeen kokonaislaajuus on 3 500 m².

Uusi koulu on tarkoitus rakentaa nykyisen koulun tontille Juutuajoen rantaan ja toteuttaa kiinteistöleasingrahoituksella. Suurena epävarmuustekijänä on rakennusalan hintakehitys, jota seurataan, kertoo sivistysjohtaja **Ilkka Korhonen**.

– Hankkeessa on käynnissä ilmoittautuminen neuvottelumenettelyyn tarjousten täsmentämistä ja jättämistä varten. Koulun ollaan rakentamassa esi- ja perusopetuksen tilat, terveystoimen tilat, liikuntasali ja kuntosali sekä nuorisotoimentilat. Rakentamisessa korostuvat tilojen muunneltavuus ja monikäyttöisyys.

Rehtori **Marja Seilos**en mukaan toiveissa on, että koululaiset pääsisivät aloittamaan lukukautta uudessa rakennuksessa syksyllä 2024. Tällä hetkellä Inarin koulun noin 150 oppilasta opiskelevat pääsääntöisesti väistötiloissa.

– Kokonaisuutena Inarin kunta sai nopealla aikataulla järjestettyä väliaikaiset tilat samaan pihapiiriin. Meillä kun on suomen- ja saamenkielisiä opetusryhmiä, niin pieniä opetustiloja tarvitaan aika paljon. Vanha asuntolarakennus eli nykyisen koulun B-siipi on tarkoitus purkaa tulevan talven aikana, samoin yhdyskäytävällä olevia tiloja riittävän rakennustilan saamiseksi tontille.

– Asuntolarakennuksessa oleva toiminta siirtyy syksyllä varsinaiseen koulurakennukseen ja osa tilapäistiloihin. Keittiön toiminta rajoittuu sen siirtyessä tilapäistiloihin. Nykyinen liikuntasali jää edelleen käytettäväksi uuden koulun rakentamisen ajaksi, Korhonen kertoo.

Uuden liikuntasalin koko tulee olemaan runsaat 300 neliötä. Sali voidaan jakaa kahteen osaan, jolloin liikuntatunteja voidaan pitää yhtä aikaa molemmin puolin ja näin se palvelee paremmin myös iltakäyttäjää.

Inarin koulurakentamisen tilanteesta järjestetään kaikille avoin tiedotustilaisuus toukokuussa, 19.5. klo 17.00.

Nuorisovaltuusto osallistuu vuosittain Kaos Spektakel -tapahtumaan Norjan Kirkkoniemessä.

KUVA: NUVA

Nuorisovaltuustossa saa hyvää kokemusta poliittisesta vaikuttamisesta.

Mikä on nuorisovaltuusto ja ketä siihen kuuluu?

Nuorisovaltuusto eli NuVa on poliittisesti sitoutumaton ryhmä nuoria, jotka vaikuttavat kuntansa nuoria koskevissa asioissa. Inarin nuorisovaltuusto kokoustaa noin kerran kuukaudessa ja kokouksissa käsiteltävät asiat ovat pääasiassa Inarin nuoria koskevia asioita.

Myös laki turvaa nuorisovaltuuston olemassaolon: "Kuntien on asetettava nuorisovaltuusto nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi" (kuntalaki 26§). Nuorisovaltuustolla onkin virallinen asema kunnan päätöksenteossa ja kunta maksaa jäsenille kokouspalkiot normikäytännön mukaisesti.

Inarin Nuorisovaltuustoon otetaan jäseniä, jotka ovat 12–25-vuotiaita ja opiskelevat Inarin kunnassa. Tällä hetkellä jäsenet ovat iältään 13–18-vuotiaita peruskoululaisia ja lukiolaisia ympäri Inarin kuntaa. Heidät on valittu sopuvaaleilla. NuVan jäseniä tällä hetkellä ovat **Markus Porsanger** (puheenjohtaja), **Emma Muhonen** (varapuheenjohtaja), **Hilda Musta** (sihteeri), **Kaisla Suominen**, **Lauri Niemelä**, **Vilho-Simon Mäkinen** sekä varajäsenet **Ainomaija Mäenpää** ja **Emma Saari**. NuVan tukiaikuinen on nuorisohjaaja **Ida Lassila**.

NuVan kausi kestää kaksi vuotta, mutta tarvittaessa kesken kauden voidaan järjestää täydennysvaalit, jos jäseniä ei ole tarpeeksi. Inarin nuorisovaltuustossa onkin

tällä hetkellä vapaita paikkoja, ja niitä vapautuu lisää ensi syksynä, kun osa jäsenistä lähtee muille paikkakunnille opiskelemaan.

Mitä nuorisovaltuusto tekee?

Inarin NuVa käsittelee kokouksissaan Inarin nuoria koskevia päätöksiä, ehdotuksia ja ideoita. Nuorisovaltuusto kirjoittaa aloitteita, kannanottoja, lausuntoja sekä käsittelee nuorisovaltuuston omia asioita kuten budjettia tai uusien jäsenien rekrytointia.

NuVa päättää vuosittain Rock Inari -palkinnon saajan. Palkittu henkilö on kyseisenä vuonna tehnyt merkittävää työtä nuorten eteen.

NuValla on edustajat kunnanvaltuustossa, sivistyslautakunnassa ja muutamassa muussa kunnan toimielimessä. Edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus kokouksissa, ja he esittelevät nuorisovaltuuston ehdo-

tukset kokouksissa ja tuovat esille nuorten kannan kunnan päätöksiin.

Nuorisovaltuusto tekee joka kaudelle kärkihankelistan, johon on laadittu tärkeimmät tavoitteet. Kauden 2021–2023 kärkihankelistassa tärkeimpinä teemoina on nuorten harrastusmahdollisuudet, nuorten kuntosali sekä nuorten kuuleminen.

Nuorisovaltuuston toimintaa

Inarin NuVa on mahdollistanut jäsenille vierailun esimerkiksi kunnantalolla. Olemme päässeet keskustelemaan sivistyslautakunnan kanssa ajatuksistamme liittyen nuorten hyvinvointiin, esimerkiksi kouluterveyskyselyn tuloksista ja siitä, miten asioita voisi parantaa. Esiin nousi idea mahdollistaa kaikille oppilaille käynti kuraattorilla vuosittaisen terveystarkastuksen tapaan. Ajatus pidettiin hyvänä ja NuVa pyrkii viemään asiaa eteenpäin.

Inarin norjalainen ystävyyskunta Sör-Vanger järjestää vuosittain Barents-päivät Kirkkoniemessä helmikuun lopulla. Niihin

kuuluu nuorisovaltuustojen tapaaminen ja osallistuminen Kaos Spektakel -nuorisotapahtumaan. Tapasimme Kirkkoniemessä paikallisen nuorisovaltuuston jäseniä ja osallistuimme heidän kanssaan työpajaan. Työpajassa kävimme läpi kuinka koronapandemia on vaikuttanut nuorten elämään, ja kuinka voisimme jatkaa nuorisovaltuustojen kansainvälistä yhteistyötä.

Lisäksi meille oli järjestetty vierailu paikallisessa lumihotellissa, jonka jälkeen meille tarjottiin kolmen ruokalajin illallinen ravintolassa. Illalla pääsimme vielä paikalliselle nuorisotilalle, jonne oli järjestetty keikka, missä esiintyi muutama norjalainen artisti. Nukuimme hienossa hotellissa meren rannalla ja näimme kauniita maisemia reissun aikana.

Nuorisovaltuuston reissut ja tapahtumat ovat jääneet vähemmälle korona-ajan takia, mutta nyt niitä aletaan taas pikkuhiljaa järjestämään. NuValla on olemassa myös budjetti omien tapahtumien järjestämiseen.

Mitä NuVa antaa jäsenille?

Nuorisovaltuustosta saa hyvää kokemusta poliittisesta vaikuttamisesta, ja siitä voi olla tulevaisuudessa hyötyä. NuVa on erittäin hyvä tapa päästä vaikuttamaan nuorten asioihin omassa kotikunnassa matalalla kynnyksellä. Koska Inarin nuorisovaltuusto on melko pieni, jäsenet pääsevät tutustumaan toisiinsa helposti, ja sieltä voi saada uusia kavereita.

Kannustamme kaikkia nuoria jotka ovat vähänkään kiinnostuneita vaikuttamaan nuorten asioihin, tutustumaan ja halutessaan myös liittymään nuorisovaltuustoon. NuValaisille tai NuVan tukiaikuisille voi myös laittaa viestiä, jos on kysymyksiä tai haluaa, että NuVa edistää jotakin tiettyä asiaa.

Inarin nuorisovaltuuston löytää myös Instagramista @inarin_nuorisovaltuusto

Lisää tietoa nuorisovaltuustoista nuva.fi

Kesätöissä omalla kylällä

Inarin kunta kannustaa yrityksiä palkkaamaan inarilaisia nuoria kesätöihin. Wilderness Hotel Inarisä nyt jo useampana kesänä työskennellyt **Rufina Kangasniemi**, 18, suosittelee puolestaan kesätöihin hakeutumista kaikille inarilaisille nuorille.

– Kaikenlaisesta työkokemuksesta on hyötyä jatkossa ja varmasti omalle rahallekin on käyttöä, hän perustelee.

Tämän kesän työt alkoivat Kangasniemen osalta jo huhtikuun alussa ylioppilaskirjoitusten päätyttyä.

– Tähän asti olen ollut lähinnä kiireäpuna, kun hotellin tiloja siivotaan perusteellisemmin kevätsezonin jälkeen ennen kesän asiakkaiden saapumista. Varsinaiset kesätöet alkavat kesäkuun alussa. Työpäivien pituudet vaihtelevat ja työtehtäviini kuuluu muun muassa sänkyjen petaamista, imurointia ja pölyjen pyyhkimistä.

Kesätyöpaikasta vielä haaveilevalle nuorelle Kangasniemellä on rohkaiseva viesti.

– Jos jännittää itse soittaa suoraan yrityksiin ja kysyä kesätöitä, niin kannattaa kysellä kesätöitä aluksi tutuilta aikuisilta ja yrittäjiltä. Töitä varmasti löytyy kaikille!

Kesätyötuki haussa yrityksille

Inarin kunta tarjoaa jälleen kunnassa toimiville yrityksille sekä kolmannen sektorin toimijoille haettavaksi kesätyötukea nuorten työllistämiseen. Tuen saamisen edellytyksenä on, että nuoren ikä on 16 (täyttää vuonna 2022) ja 25 vuoden välillä ja hän on inarilainen.

Työllistämisen on tapahduttava 1.6.–30.9.2022 välisenä aikana. Tuki on määrärahasidonnainen ja se myönnetään hakujärjestyksessä.

Kertakorvauksena maksettava tuki on suuruudeltaan 150–350 euroa riippuen työntekijän työajasta ja iästä.

Nuorelle on maksettava työstä työehtosopimuksen mukaista vähimmäispalkkaa. Työllistämisyksikön tulee olla vähintään yksi kuukausi (30 pv).

Yritykselle maksetaan tukea yhdeltä kuukaudelta/nuori enintään viiden nuoren työllistämiseen. Tuki maksetaan hakijalle työllistämisyksikön päätyttyä.

Kokonaisuutena tukeen on varattu 12 000 euron määräraha. Viime vuonna tukea haki 15 yritystä yhteensä 24 nuoren palkkaamiseen. Hakulomake löytyy www.inari.fi/tiedotteet ja kunnantalon neuvonnasta. Lisätietoja antaa: **Eija Portti, puh. 040 534 3924**. Hakuaika päättyy 31.5. klo 15.00.

Inarin kunnassa on valmisteltu hyvinvointi- ja turvallisuus-suunnitelmaa vuosille 2022–2025.

Kuntalaisilla ja yhdistyksillä on mahdollisuus kommentoida suunnitelmaa 19.5.2022 saakka Otakantaa.fi-palvelussa www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/730/

Jänkkävaaran liikunta-alueelle on muitakin kehittämissuunnitelmia kuin kuntoportaiden tekeminen.

Kuntoa 139 portaalla

Jänkkävaaran kuntoportaat avattiin virallisesti maaliskuussa kaikkien käyttöön. Turva-aidat Oy:n toteuttamiin portaisiin tuli yhteensä askelmia 139. Hankkeen kokonaiskustannus oli vajaat 80 000 euroa.

Kuntoportaille löydät ajamalla Ivalon taajamasta kohti pohjoista. Noin kilometrin päässä Ivalon sillasta tulee kääntyä oikealle Jänkkävaarantielle. Tien päässä on parkkipaikkoja. Portaiden tarkka osoite on Jänkkävaarantie 59.

Jänkkävaarassa on useita reittejä, jotka toimivat talvella latuina (valtharju, yhdyslatu, 2 km, 3 km, 5 km ja 9 km) ja osa niistä kesällä pururatana.

– 2 km ja 3 km -latujen alussa on leikkivälineitä. 5 km:n lenkin varrella on karhunpesä ja Keinoniemessä komea näköalapaikka. 9 km:n lenkin sisällä on Keinolahden moottorirata, missä on mm. frisbeegolfrata, kunnan reittimestari **Kyösti Löyri** kertoo.

Kuntoportaat on pulkkamäen yläosaan asti rautaritilätasanteilla ja loppuosa on puutasanteilla. Talvikunnosapitoa portaissa on pulkkamäen yläosaan asti.

KENELLE PORRASTREENI SOPII?

Porrastreeni sopii kaikille iästä ja kunnosta riippumatta. Jos vaivat polvilla tai lonkissa epäilyttää, kannattaa jutella lääkärin tai fysioterapeutin kanssa ennen porrasharjoittelun aloitusta.

Vinkkejä harjoitteluun:

1. Aloita rauhallisesti.

Porrastreenin voi aloittaa ihan vain kävelemällä portaita ylös alas. Nousukerrat on hyvä pitää maltillisina varsinkin alussa. Sitä mukaa kun kehitystä tapahtuu, voi nousukertoja ja tehoa lisätä asteittain. Harjoituksen vaikeustason voi itse määritellä vauhtia ja etenemistyyliä säättämällä.

2. Valmistaudu ennen treeniä

Niin kuin missä tahansa liikuntasuorituksella, riittävä valmistautuminen on tärkeää. Kylmillä lihaksilla harjoittellessa saa helposti lihaksen kipeäksi ja jopa vammoja aikaiseksi. Rauhallinen porraskävely on itsessään hyvää lämmittelyä. Lämmittelyksi sopii myös se, että tulet Jänkkävaaraan

lihasvoimin, vaikkapa pyörällä. Alavartalon keskittyvät lyhyet max. 10 sekunnin venyttelyt valmistavat lihaksia treeniin.

3. Treenaa monipuolisesti

Portaissa voi tehdä muitakin kuin vain kävellä ja juosta. Portaita voi nousta erilaisilla askelluksilla, voi tehdä kyykkyjä, hyppyjä ja jopa punnertaa. Sivuaskelluksilla harjoituksen vaikutusta saa kohdennettua jalkojen lihasten eri kohtiin. Voit kokeilla porrasmaratonia ja kävellä portaita ylös ja alas useamman tunnin tai yrittää rikkoo Jänkkävaaran kuntoportaiden nopeusennätystä.

Treenivinkit:
Sami Kauppinen,
Liikunnanohjaaja, Inari

MITÄ HYÖTYÄ PORRASTREENISTÄ ON

Porrastreeni kehittää kestävyyskuntoa ja erityisesti alavartalon lihaskuntoa sekä ketteryyttä. Myös alavartalon liikkuvuutta voi portaissa kehittää.

Hyvä ympäristö rakennetaan yhteistyöllä

Kunta kiteyttää kunnan kaavoitustilanteesta katsauksen vuosittain.

Inarissa korostetaan sitä, että kunta kehittyy yhteistyössä kaikkien kuntalaisten kanssa. Kunta kiteyttää kunnan kaavoitustilanteesta katsauksen vuosittain. Inarissa katsaus valmistui vuoden alussa ja on kaikkien luettavissa osoitteessa: inari.fi/kaavoitus.

Kaavoituskatsauksessa kerrotaan muun muassa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaavahankkeista sekä vapaista omakotitalotonteista.

– Tavoitteena on, että kuntalaiset saavat tiedon vireillä olevista kaavoista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Jos jonkun alueen kehittyminen mietitytään, niin kuntaan kannattaa olla yhteydessä mahdollisimman matalalla kynnyksellä, kaavoitusinsinööri **Venla Jomppanen** kertoo.

Katsauksesta näkee heti muun muassa, mitkä kaavat ovat valmistelussa ja mitkä ovat saaneet jo lainvoiman

Jos sinulla on kysyttävää koskien esimerkiksi tietyn alueen kaavoituksen etenemistä tai vaikka oman tontin kaavatilanne kiinnostaa, voit laittaa sähköpostia osoitteeseen kaavoitus@inari.fi

Inarin kunta on käynnistänyt Inarin kylän asemakaavan laajentamisen, jolla parannetaan Inarin kirkonkylän rakennustonttien tarjontaa. Kaikki vireillä olevat kaavat löytyvät kunnan kotisivuilta: inari.fi/kaavoitus

Kaavoitusprosessi tiivistettynä:

Aloitusvaihe

- Kaavanlaatimispäätös (tekn. ltk tai kunnanhallitus)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinta
- Vireille tulosta kuuluttaminen, OAS nähtäville

Valmisteluvaihe

- Selvitysten laatiminen ja vaikutusten arviointi
- Kaavaluonnoksen/luonnosten laadinta
- Kaavaluonnoksen/luonnosten nähtävillä pito

Ehdotusvaihe

- Kaavaehdotuksen laadinta huomioiden luonnoksesta saadut mielipiteet
- Kaavaehdotuksen nähtävillä pito
- Lausuntopyyntöjen lähettäminen

Hyväksymisvaihe

- Vastineiden laadinta lausuntoihin ja muistutuksiin
- Teknisen lautakunnan käsittely
- Kunnanhallituksen käsittely
- Valtuuston käsittely

Voimaantulo

- Kaava tulee voimaan valitusajan päätyttyä kuulutuksella
- Jos kaavasta on valitettu, kaava astuu voimaan oikeuskäsittelyn jälkeen, mikäli valitus hylätään

Marjatta Akujärvi ja Kyllikki Tanhua kohtaavat Ainolassa muun muassa Napapiirin Omaishoitajien ja Lapin Muistiyhdistyksen järjestämän toiminnan puitteissa.

Ainola on kaikille avoin katutaso-kohtaamispaikka Ivalossa

Osallisuuskeskus Ainolan monipuoliset tilat ovat inarilaisten käytettävissä jokaisena viikonpäivänä klo 8–22. Arkisin ovet ovat avoinna klo 9–14 kaikille. Silloin voit piipahtaa Ainolassa tapaamassa muita ihmisiä, lukemassa lehtiä tai kahvittelemassa.

Ainolaan sisälle astuessa eteen avautuva iso Olohuone-tila toimii arkisin klo 9–14 kaikille avoimena kohtaamispaikkana. Paikalla olevalta kunnan työntekijältä saat myös digiapua ja neuvontaa kunnan, Kelan, TE-toimiston tai yhdistysten tarjoamien palveluiden käyttöön.

Olohuoneessa voidaan järjestää päivällä myös ohjattua toimintaa, jolloin osallistumisen tulee olla kaikille avointa. Ainolassa on useita erillisiä tiloja, joten talossa voi olla yhtä aikaa meneillään vaikkapa jonkin yhdistyksen kokous, yhden harrastusryhmän kokoontuminen ja toisen pienimuotoinen esitys. Olohuoneen lisäksi pienemmät tilat – Suopursu, Tupasvilla ja Kanerva – ovat varattavissa päivittäin klo 8–22 veloituksetta tuottoa tavoittelemattomille yleishyödyllisille toimijoille, jotka edistävät

kunnan elinvoimaa, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Kaikissa tiloissa on langaton nettiyhteys ja osassa Olohuone-tilaa on induktiosilmukka. Kaksi keittiötä helpottavat tarjoilujen järjestämistä. Olohuoneen avokeittiössä on jääkaappi, pakastelokero, uuni ja kahvinkeitin sekä astioita on noin 24 hengelle. Pienemmässä keittiötilassa on mikroaaltouuni, kahvinkeitin ja jääkaappi. Pöytiä ja tuoleja saa siirrellä vapaasti omien tarpeiden mukaan, kunhan ne palautetaan käytön jälkeen paikoilleen. Tilojen siisteydestä, toimivuudesta ja viihtyvyydestä vastaavat kaikki käyttäjät yhdessä.

Taukopirtti-kerhotoiminta tarjoaa tauon omaishoitajalle

Parittomien viikkojen keskiviikkoina Napapiirin Omaishoitajat ry järjestää Ainolassa Taukopirtti-kerhotoimintaa. Silloin

omaishoitaja tai muu läheinen voi tuoda tukea tarvitsevan ja kotoa asuvan läheisensä vapaaehtoistoimijoiden turvalliseen ja luotettavaan seuran ja käyttää vapautuvan ajan haluamalla tavalla.

– Aika paljon täällä käy meitä vähän kauempana Ivalosta asuvia, kertoo Keväjärven suunnalta kumppaninsa kanssa paikalle saapunut **Marjatta Akujärvi**.

”Aika paljon täällä käy meitä vähän kauempana Ivalosta asuvia.”

Sillä aikaa, kun Taukopirtin ohjelmassa on leppoisan seurustelun ja yhdessäolon ohessa esimerkiksi musiikkia, kädentaitoja, muistipelejä ja Kuuputista tuodun lounaan nauttimista, ehtii omaishoitaja käydä kappassa, kampaajalla tai vaikkapa ystävän luona kahvilla.

– Tännekin voi tietysti jäädä syömään ja vaihtamaan kuulumisia muiden omaishoitajien kanssa, Akujärvi muistuttaa.

Taukopirttiä Ivalossa pyörittää kymmenkunta koulutettua vapaaehtoista. Inarin omaishoitajat ja läheiset ry:n puheenjohtaja **Kyllikki Tanhua** on yksi heistä.

– Ainolan tilat ovat siitä mukavat, että voimme varata useamman tilan kerralla, Tanhua kehuu.

Omaishoidettaville suunnatun kerhotoiminnan ohella omaishoitajille voidaan näin ollen järjestää erikseen esimerkiksi Ovet-valmennusta viereisessä tilassa.

Taukopirtti-toimintaan osallistuminen on maksutonta, eikä edellytä kunnan kanssa sovittua omaishoitosopimusta tai yhdistyksen jäsenyyttä. Lounaasta peritään viiden euron omavastuuosuus. Uudet kerholaiset haastatellaan toimintakyvyn kartoittamiseksi.

Ivalon Taukopirtille ilmoittaudutaan etukäteen joko soittamalla tai tekstarilla Napapiirin Omaishoitajat ry:n toimiston puhelinnumeroon viimeistään edeltävänä päivänä klo 12 mennessä: 040 849 5648 (arkisin klo 9–15).

Pienemmät tilat soveltuvat hyvin kokoustamiseen

Ilkka Roiniselle Ainolan tilat ovat tulleet tutuiksi yhdistystoiminnan kautta.

– Kolme Inarin Luonnonystävät ry:n hallituksen kokousta on pidetty kevään aikana Ainolassa ja Tupasvilla on riittänyt tähän tarkoitukseen hyvin. Myös Ivalon kyläyhdistyksen hallitus kokoontuu joka toinen viikko Ainolaan.

Roininen arvostaa sitä, ettei kahveja varten tarvitse tuoda omia kuksia mukaan, vaan käytetyt astiat voi laittaa kokouksen jälkeen koneeseen seuraavana

päivänä tiskattaviksi.

– Hävikkiruokaa en ole itse käynyt hakemassa, mutta on tosi hyvä juttu, ettei se mene enää sekajätteeseen.

Joskus osallistujamäärää on vaikea arvioida etukäteen. Vetovoimaisia tapahtumia varten kannattaa Roinisen mukaan varata Olohuone.

– Toukokuun 20. päivä We love Ivalo -tapahtuman aikana järjestämme Olohuone-tilassa kirpparia ja kahvittelevia. Kaiken kaikkiaan tämä osallisuuskeskus on ollut tosi hyvä palvelu kunnalta, kiitoksia siitä myös päättäjille.

Olohuone-tila muuntautuu nopeasti vaikkapa avaraksi tuolijumppasaliksi.

Osallisuuskeskus Ainola

Tila 1: Olohuone

- kaksi kulmasohvaa, kuusi pöytää ja 24 tuolia
- pöydistä mahdollista tehdä yksi iso pöytä
- kolmen nojatuolin pöytäryhmä
- asiakastietokone
- tilan läpi kuljetaan muihin tiloihin, keittiö myös muiden käytössä, arkisin klo 9–14 avoin kaikille

Tila 2: Suopursu

- kaksi pöytää ja kahdeksan tuolia
- kahden ja kolmen istuttavat sohvot
- ei läpikulkua

Tila 3: Tupasvilla

- iso pöytä ja kahdeksan tuolia
- keittiötila ja wc
- ei läpikulkua

Tila 4: Kanerva

- tilassa säilytetään kuntalaisille lainattavia liikuntavälineitä, jotka ovat noudettavissa ja palautettavissa arkisin klo 9–14 (varaukset: osallisuuskeskus.ainola@inari.fi)
- tila soveltuu esimerkiksi henkilökuvausten järjestämiseen

Tila 5: Virtu-piste

- kuvapuhelinpalvelut, internetissä olevat palvelut, tulostaminen, kopiointi, skannaus, laskujen maksu viivakoodin lukijalla
- varattava tila, joka käytettävissä myös ilman ajanvarausta arkisin klo 9–14, jos tila vapaana

Tilavaraukset

Kaikki tilat ovat varattavissa päivittäin klo 8–12. Tiloja ei voi varata majoitustilaksi tai perhejuhliin, sillä näitä palveluita on saatavilla paikallisten yrittäjien toimesta.

Ainolassa on sähkölukot, joihin tilojen käyttäjä saa sähköisen kulkuavaimen. Tarkemat tiedot saat tilavaruksen yhteydessä. Tila tulee jättää siistiin kuntoon varauksen päättyttyä. Kaikki omat toimintavälineet ja elintarvikkeet on otettava Ainolasta mukaan, ellei asiasta ole sovittu muuta.

Hävikkiruokan jako

Ivalon alueen ruokapalvelun jakelupisteistä mahdollisesti ylitse jäävää lounasruokaa (lämmen ruoka ja salaatti) jaetaan Ainolassa arkisin klo 12.15–13.00. Hakijalla tulee olla oma asia mukanaan. Ruokaa jaetaan yksi annos/hakija, perheet huomioiden. Hävikkiruokaa ei jaeta koulujen loma-aikoina.

Yhteystiedot

Petsamontie 9, Ivalo
osallisuuskeskus.ainola@inari.fi
040 528 0790

Pelastuslaitokselta

Yleistä tietoa varautumisesta

Viranomaisten tehtävään kuuluu pitää yllä väestön perushuoltoa ja yhteiskunnan kykyä toimia kriisitilanteissa sekä suojata väestöä tarvittaessa. Sisäisen turvallisuuden viranomaiset päivystävät 24/7. Suomessa asuvat ihmiset voivat nukkua yönsä rauhassa. Viranomaiset seuraavat ja ennakoivat mahdollisten kriisitilanteiden kehitystä. Olemme tilanteen tasalla ja toimimme sen mukaisesti.

Lapin Pelastuslaitos aloitti aiemman suunnitelman mukaisesti yhdessä Lapin AVI:n, kuntien ja muiden alueellisten viranomaisten kanssa syksyn 2021 valmiusharjoituksen yhteydessä koko väestönsuojelujärjestelmän päivityksen pelastuslaitoksen uuden organisaation mukaiseksi. Samoin Lapin alueen evakuointi-suunnitelmia päivitetään tavanomaisen suunnitelman mukaisesti.

Teamana on varmistaa kuntien vastaanotto- ja suojaväistöissä (pelastusjohtoiset evakuointitilanteet) sekä muissa häiriötilanteissa. Esillä on luonnollisesti myös esimerkiksi kemikaalionnettomuuksiin ja säteilytilanteisiin varautuminen.

Väestönsuojia on eniten sellaisilla alueilla, missä asuukin eniten ihmisiä.

Lapin ainoa yleinen väestönsuoja on Santa Park Rovaniemellä. Lapin pelastuslaitoksen Merlot – valvontajärjestelmässä on kuitenkin yhteensä noin 83 000 väestönsuojapaikkaa eri kunnissa Lapissa.

Harvaan asutuilla alueilla, maaseudulla ja omakotialueella ei yleensä ole väestönsuojia, eikä asukkailla ole osoitettua suojapaikkaa. Näillä alueilla viranomaiset huolehtivat väestön suojaamiseen tarvittavista toimenpiteistä poikkeusoloissa mm. siirtämällä väestöä tai osoittamalla suojapaikan lähialueelta.

Väestönsuojan omistaja/haltijan on oltava tietoinen väestönsuojasta ja huolehdittava sen kunnosta, varusteista ja tarkastuksista. Väestönsuoja tulee pitää sellaisessa kunnossa, että se voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa. Tällä hetkellä Suomessa ei ole tarvetta ottaa käyttöön väestönsuojia.

72 tuntia on viranomaisten ja järjestöjen laatima varautumissuositus kotitalouksille

Kansalaisten omatoiminen varautuminen on tärkeä osa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä. Jokaisella meillä tulisi olla kyky selvittää 72 tuntia kotona esim. sähkön- tai vedenjakelun häiriötilanteissa.

Kotitalouksien varautumisen merkitys on suuri apu yhteiskunnalle ja ennen kaikkea ihmiselle itselleen. Siksi jokaisen kannattaa varautua häiriötilanteisiin.

Milloin kotivaraa tarvitaan?

- Kun tulee pitkittynyt sähkökatkos
- Kun kauppaan ei pääse sairauden tai tapaturman takia
- Kun yhteiskunta kohtaa lakon tai onnettomuuden
- Kun liikenneyhteydet katkeavat
- Kun tulee tavaroiden jakeluhäiriö
- Kun tulee myrsky tai tulva, joka katkaisee sähkönkulun tai tukkii liikenteen
- Kun maksujärjestelmät eivät toimi

Kotivaraan kuuluu:

- Vesiastiat (puhtaat ja kannelliset)
- Helposti valmistettavaa ja kaikille perheenjäsenille sopivaa ruokaa
- Lemmikkien ruokaa

Mitä muuta kotona on hyvä olla?

- Paristoilla toimiva radio ja paristoja
- Paristoilla toimiva taskulamppu ja paristoja
- Varavirtalähde esimerkiksi puhelimen lataamista varten
- Retkikeitin (tai tulisija) ja tulitikut
- Käteistä rahaa
- Välttämättömät lääkkeet
- Joditabletteja
- Hygieniatarvikkeet
- Ensiaputarvikkeet
- Käsisammutin/sammutuspeite
- Tätä listaa voi itse jatkaa tarpeiden mukaan

Luotettavia tiedonlähteitä häiriötilanteissa ovat mm. Yleisradion kanavat, kunnan sekä sähkö- ja vesiyhtiöiden viestintäkanavat:

- yle.fi
- inari.fi
- energia.fi

Lue lisää 72 tunnin varautumissuosituksesta:

72tuntia.fi

Kääijumljádâsâst

Almos tiäđuh varriidâtmist

Virgeomâhái paargon kulá paijeentoollâd aalmugjesânij vuáduhuolâttâs já ohtsâškode toimâmnaavcâid kriisâtiilijn sehe suojâlâd aalmugjesânijd táárbu miel. Siskâldâs torvolâšvuodâ virgeomâhááh koceh 24/7. Suomâst ässee ulmuuh pyehtih uáđđid iijâs ráávhus. Virgeomâhááh čuávuh já munedeh máhđulij kriisâtiilij ovdánem. Mij tiettip tile já toimâp ton miel.

Laapi Kääijumljádâs algâttij čohčuv 2021 oovdeb vuávám miäldâsâvt oovtâst Laapi AVI:in, kieldâiguin já eres kuávlulij virgeomâháiguin kiärgusvuotâhárjuttâs ooleest oles aalmugsuo-jälemvuáhâduv peividem kääijumljádâs uđđâ ornijdume miäldâsâžžân. Siämmáánáál Laapi kuávlv evakuistemuvuávámeh peividuvvojeh táválâi vuávám miäldâsâvt.

Teeman lii visâsmittid kieldâi vuástávâldimnaavcâid normaalääigi suojijmsirdemijn (evakuistementileh kääijumjodettâsâst) sehe eres hemâdâstiilijn. Äššin lii luándulâvt meid ovdâmerkkân kemikaalparttijd já suonjârdemtiilijd varriidâttâm.

Aalmugsyejeh láá enâmustáá tagarijn kuávluin, kost ääsih enâmustáá ulmuuh.

Laapi áinoo almos aalmugsyeji lii Santa Park Ruávinjaargâst. Laapi kääijumljádâs Merlot – kocceemvuáhâduvâst láá kuittâg ohtsis suulân 83 000 aalmugsyejisaijeed Laapi jieškote-uv kieldâin.

Häärviht assum kuávluin, eennâmkuávlust já peerâtálukuávluin iä táválâvt lah aalmugsyejeh, ige ässeid lah čujottum syejisaje. Tain kuávluin virgeomâhááh huolâtteh aalmug suojijmân tárbulijn toomâin spiekâstâhtiilijn ei. sirdemâin aalmug tâi čuujootmâin syejisaje aldakuávlust.

Aalmugsyeje omâsteijest/haldâšeijest kalga lede tiätu aalmugsyejeest já sun kalga huolâttid ton ornigist, riäiduin já täärhistmijn. Aalmugsyeje kalga toollâd taggaar ornigist, ete tom puáhtá vâldid anon 72 tiijme siste. Tääł Suomâst ij lah tárbu vâldid anon aalmugsuojijid.

Suomâ kääijumsyergi
Kuávdâšservi SPEK uárnee
aalmugsuojij hoittájejei
škovliimijd.
Lasetiäđuh: spek.fi

Laapi kääijumljádâs päikkisijđoh:
lapinpelastuslaitos.fi

72 tiijmed lii virgeomâhái já seervij rähtim varriidâttâmavžuuttâs päikkituáloid

Aalmugjesânij jiešráđâlâš varriidâttâm lii tehâlâš uási ohtsâškode kriisâkilleelvuodâ. Juáhháást mist kolgâččii lede naavcah cevzid 72 tiijmed päähist om. šledgâ- tâi čäcijyehim hemâdâstiilijn.

Päikkituálui varriidâttâm merhâšume lii stuorrâ iše ohtsâškoodán já puoh enâmustáá ulmui olssis. Tondiet jyehi ulmuu kannat varriidâttâd hemâdâstiilijd.

Kuás päikkiväriveruárkká tarbâšuvvoo?

- Ko puátá kuhes šledgâpotká
- Ko káávpán ij peesâ puácvuodâ tâi päarti tiet
- Ko ohtsâškode tiäivá jasko tâi päarti
- Ko jotolâhohtâvuodah potkâneh
- Ko puátá káálvui jyehimhemâdâs
- Ko puátá stormâ tâi tulve, mii puátkee šledgâjotteem tâi iästâ jotoluv
- Ko máksuvuáhâduvah iä tooimâ

Päikkiväriveruárkân kuleh:

- Čäciliteh (putes já loheh meid)
- Purrâmuš, mon lii älkkee mälistid já mii heivee puoh perruujesânáid
- Jielâhij purrâmuš

Moh eres tarbâšeh kolgâččii päähist lede?

- Radio, mii tuáimá patterijguin, sehe pattereh
- Lummolamppu, mii tuáimá patterijguin, sehe pattereh
- Värivirdekäldee ovdâmerkkân puhelin luodim várás
- Mätkivuošân (tâi tullâsaje) já tullâsäägih
- Lummuuudah
- Velttidmettum talkkáseh
- Joditableteh
- Hygieniatarbâšeh
- Vuosâišetarbâšeh
- Kietâčaskâdejee/časkâdemloovdâ
- Taam listo tun puávtáh jieš juátkid táarbui miel

Lyetittettee tiätukäldeeh hemâdâstiilijn láá om. Yleisradio kanavah, kieltâ sehe šledgâ- já čäcifiinnoduvâi viestâdemkanavah:

- yle.fi
- inari.fi
- energia.fi

Luuvá lase 72 tiijme varriidâttâmavžuuttâsâst:

72tuntia.fi

Gádjunlágádusas

Almmolaš diehtu ráhkkanearami birra

Virgeoapmahaččaid bargui gullá fuolahit álbmoga vuodđofuolahusas ja servodaga návccas doaibmat kriisadiliin sihke suddjet veagadaga dárbbu mielde. Siskkáldas dorvvolašvuoda virgeoapmahaččat gohčet 24/7. Suomas ássi olbmot sáhttet oadđit ija ráfis. Virgeoapmahaččat čuvvot ja ráhkkanit ovddalgihtii vejolaš kriisadiliid ovdáneapmái. Mii leat áiggi dásis ja doaibmat dan mielde.

Lappi gádjunlágádus álggahii ovdalis plána mielde ovtta Lappi AVI:in, gielddaiguin ja eará guvllolaš virgeoapmahaččaiguin čavčča 2021 ráhkkananhárjehusa oktavuodas olles álbmotsuodjevuogádaga beaivádeami gádjunlágádusa ođđa organisašuvnna mielasázžan. Maiddái Lappi guovllu evakuerenplánat beaiváduvvojit normála plána mielde.

Temán lea sihkkarastit gielddaid vuostáiváldinresurssa normála-áigge suddjendoaimmain (gádjunvuodot evakuerendilit) sihke eará kriisadiliin. Ovdan leat lunddolaččat maiddái ovdamearkan kemikálalihkuhisvuodát ja suonjardandiliide ráhkkanearami.

Álbmotsuojit leat eanemus dakkár guovlluin, gos ássat eanemus olbmot.

Lappi áidna almmolaš álbmotsuodji lea Santa Park Roavvenjárggas. Lappi gádjunlágádusa Merlot – gozihanvuogádagas leat goittotge oktiibuot sullii 83 000 álbmotsuodjebáikki sierra gieldain Lappis.

Hárvvet ásson guovlluin, dálanguovllus ja bearašdálloviidodagain eai dábálaččat leat álbmotsuojit, iige ássiide leat čujuhuvvon suodjebáiki. Dáid guovlluin virgeoapmahaččat fuolahit veagadaga suddjemis dárbbášuvvon doaibmabijuin spiehkastatdiliid áigge ee. evakueremiin olbmuid dahje čujuhemiin suodjebáikki lagašguovllus.

Álbmotsuoji oamasteaddji/hálddašeaddji galgá leat didolaš álbmotsuojis ja fuolahit dan ortnegis, rusttegiin ja dárkkistemiin. Álbmotsuoji galgá doallat dakkár ortnegis, ahte dan sáhtta váldit geavahussii 72 diimmus. Áiddo dál Suomas ii leat dárba váldit atnui álbmotsujiid.

Suoma gádjunsuorggi
Guovddášorganisašuvdna SPEK
lágida álbmotsujiid fuolaheaddjiid
skuvlejumiid.

Lassiedut: **spek.fi**

Lappi gádjunlágádusa
ruoktosiiddut:

lapinpelastuslaitos.fi

Virgeoapmahaččaid ja organisašuvnnaid dahkan ráhkkananávžžuhus dálldoaluide lea 72 diimmu

Olbmuid iežaset ráhkkanearami lea servodaga kriissa gierdamis dehálaš oasis. Juohkehaččas mis galggašii leat resursa birget 72 diimmu ruovttus omd elrávnji- dahje čáhcejuohkima hehttehusdiliin.

Dálldoaluid ráhkkanearamis lea olu veahkki servodahkii ja eandalii olbmui alcces. Danin juohkehačča gánneha ráhkkanit kriisadiliid várás.

Goas dálldoalu vuorká dárbbášuvvo?

- Go boahťa guhkálaš elrávdnjeboatkka
- Go gávpái ii beasa buohcuvuoda dahje bártti dihtii
- Go servodaga deaivida streaika dahje lihkuhisvuoha
- Go johtalusoktavuodát boatkanit
- Go boahťa dávviriid juohkinváltisvuoha
- Go boahťa stoarbma dahje dulvi, mii botke elrávnji juohkima dahje headušta johtalusa
- Go máksinvuogádagat eai doaimma

Dálldoalu vuorkái gullet:

- Čáhcelihtit (buhtes ja lohkkelihtit)
- Borramušat maid lea álki válmmaštit ja heivejit buot bearašlahtuide
- Biepmohasealliid niesttit

Mii eará galggašii leat ruovttus?

- Radio, mii doaibmá báhtteriin ja báhtterat
- Lubmalámpa, mii doaibmá báhtteriin ja báhtterat
- Várrerávdnjegáldu ovdamearkan telefovnna luđema várás
- Mátkevuoššanas (dahje árran) ja riššasákkit
- Reaidaruhta
- Vealtameahtun dálkasat
- Joditableahtat
- Hygieniijaráhkkanasat
- Vuosttasveahkkeráhkkanasat
- Čáskadeaddji/jáddadangovččas
- Dán listtá sáhtat ieš joatkit dárbbuidat mielde.

Luohtehahtti diehtogáldut kriisadiliin leat ee. YLE kanálat, gieldda sihke elrávdnje- ja čáhcelágádusaid diehtujuohkinkanálat:

- **yle.fi**
- **inari.fi**
- **inergia.fi**

Loga lasi 72 diimmu ráhkkananávžžuhusa birra:

72tuntia.fi

Peälštemstroitllest

Takai teâđ jie'ttplaanummšest

Ve'rggnii'kki tuõjju kooli tuõ'll'jed narood vuâđđhuâl da õhttsažkää'dd pâstlvažvuõđ toi'mmjed kriisvue'jjin di suõjjeed narood taarbšeen. Sii'ske staanvuõđ ve'rggne'kk pei'vvrâ'tte 24/7. Lää'ddjânnmest jâlstei oummu vuei'tte vue'dded iinnâs ráäuhast. Ve'rggne'kk seu'rje da õudlkâ'stte vuei'tlva kriisvue'jj ouddnummuž. Leä'p vue'jj tää'zzest da toi'mmjep tøn mie'ldd.

Lappi Peälštemstrooi'tel alttii ääi'jab plaan meâldlânji õõutveäkkä Lappi AVI:in, koo'ddi da jee'res vooudlaž ve'rggnii'kkivui'm čõõuč 2021 vaalmâsvuõtharjtdõllmõõžž õhttvuõđâst narodsuoõjeemriäžldõõgg peei'vtummuž peälštemstroit'tel ođđ organisaatio meâldli'žžen. Seämmaalla Lappi vuu'd evakuâsttmõšplaanid peei'vtet takainallšem plaan meâldlânji.

Teemman lij ainsmä'tted koo'ddi vuâsttavä'lddemodd no'rmaalääi'j suõjjheämmõõzzin (peälštõsjää'dtem evakuâsttmõšvue'jjin) di jee'res heämmõsvue'jjin. Äššan lij luâdlânji še ouddmiärkkân ke'mikaallpaa'rtid da kumccõsvue'jjid va'rrojõõttmõš.

Narodsuoõj liä jäänmõsân nõkam vuu'din, ko'st še jâlste jäänmõsân oummu.

Lappi o'dinak õõlmâs narodsuoõj lij Santa Park Ruä'vnjaargâst. Lappi peälštemstroit'tel Merlot – vuäppâmriäžldõõggâst liä kuuitâg õhtte'žže nu't 83 000 narodsuoõjjpäi'k jee'res koo'ddin Lappist.

Hää'rvelđ jâlstem vuu'din, mäddvuu'din da dommpõrttvuu'din jiä takainalla leäkku narodsuoõj, jiä-ka jâlste'jin leäkku čuä'jtum suõjjpäi'k. Tâin vuu'din ve'rggne'kk ä'nne huõl narood suõ'jjummša taarbšeei tääimin pannšam äärmõõžžin odm. see'rdee'l narood le'be čuä'jtee'l suõjjpäi'k ä'lddvuu'din.

Narodsuoõj vuä'mstee'jest fe'rttai tie'tted narodsuoõjâst da ää'nmed huõl tøn kuddân seillmõõžžâst, neävvain da ta'rkstummšin. Narodsuoõjâst älgg ää'nmed pue'rr huâl, što tøn vuäitt vä'ldded äännmõ'sše 72 čiässâst. Tãn poodd Lää'ddjânnmest ij leäkku tarbb vä'ldded äännmõ'sše narodsuoõjid.

Suomen pelastusalan
Keskusjärjestö SPEK
jää'rjast narodsuoõji hoi'ddjee'ji
škooultõõzzid.

Lää'ssteâd: **spek.fi**

Lappi peälštemstroit'tel
dommseid:

lapinpelastuslaitos.fi

72 čiäss lij ve'rggnii'kk da organisaatioi raajjâm jie'ttplaaneemiäzztõs dommtäälaid

Meerlai jiõččtääimlaž jie'ttplaanummuš lij vääžnai pie'kk õhttsažkää'dd kriiskõrddâmvuõđ. Juäkkasast mee'st õõlgci lee'd pâstlvažvuõtt pi'rggeed 72 čiäss dääma odm. liädg- le'be čää'ccjuäkkmõõžž heämmõsvue'jjin.

Dommtääli jie'ttplaanummuž miärktõs lij šurr veä'kk õhttsažkâdda da ouddâl puki oumže jiõccses. Tøn diõtt juõ'kk'ka ka'nnaat va'rrojõõttâd heämmõsvue'jjid.

Kuä'ss dommväär taarbšet?

- Gu šâdd kuu'kk pi'stti liädggpuatkâlm
- Gu kau'ppe ij piäzz puõccmõõžž le'be pää'mhe diõtt
- Gu õhttsažkää'dd ou'dde šâ'dde lakko le'be pää'rt
- Gu jâätlõkõhttvuõđ puátkkne
- Gu šâdd tä'vvri jue'kkemheämmõs
- Gu šâdd pogoda, šuärmm le'be tu'lvv, kää'tt pue'ttkkad liädggvuäžžmõõžž le'be tâpp jâätlõõgg
- Gu mä'hsemriäžldõõgg jiä toi'mme

Dommvarru ko'le:

- Čää'ccskääl/lee'tt (puu'ttes da lää'kkivui'm)
- Hie'lkelđ valmštemnallšem da pukid piärnii'kkid suävlaž porrmõõžž
- Trää'cki porrmõõžž

Mõõk jee'res dääma liä šioõgg lee'd?

- Pätrrin toi'mmjeei radio da pättar
- Pätrrin toi'mmjeei kårmanläämpa da pättar
- Väärliädggnoorribaank ouddmiärkkân te'lfon laaddâm vääras
- Reisske'ttem-mašina (le'be tollsää'jj) da rikksää'gğ
- Kiõttšaž tie'gğ
- Vie'lt' te'mes talkkâz
- Joditablee'tt
- Hygieniatarbbâz
- Vuõssveä'kkarbbâz
- Kiõttčackkeempoottâl/ čackkeemvärjj
- Tãn liist vuäitt jiõčč juä'tkked taarbi mie'ldd

Snäätinas teätkkääiv heämmõsvue'jjin liä odm. Yleisradio kanaal, kää'dd di liädgg- da čää'ccõhttdõzzi saakkeemkanaal:

- **yle.fi**
- **inari.fi**
- **inergia.fi**

Loogg lăä'zz 72 čiäss jie'ttplaaneemiäzztõõzzâst:

72tuntia.fi

Tervetuloa Inariviikoille 22.–31.7.2022

Suomen suurimman ja kauneimman kunnan kesätapahtumat: inariviikot.fi

INARIVIIKOT KUTSUU TAPAHTUMAJÄRJESTÄJIÄ

Vielä ehdit kantaa kortesi Inariviikkojen kekaan

Katso kaikki
kesän tapahtumat:
inari.fi/tapahtumat

Inariviikot on koonnut vuodesta 2009 alkaen yhteen alueen perinteisiä kesätapahtumia ja tuottanut uutta kesäohjelmaa niin asukkaiden kuin matkailijoidenkin iloksi. Kunnan toteuttaman yhteismarkkinoinnin avulla myös pienet kylätapahtumat, keiluluontoiset kulttuuritapahtumat sekä aloittavat tai uutta kehittävät yrittäjät ovat saaneet näkyvyyttä.

Kahden vuoden tauon jälkeen Inariviikot palaa Suomen suurimman ja kauneimman kunnan kesään. Tapahtumakalenteri

on julkaistu Inariviikkojen verkkosivuilla ja sitä täydennetään sitä mukaa kuin uusia tapahtumia ilmoitetaan.

Perinteisistä tapahtumista mukana on jo Koppelon kyläjuhla, Ivalon Pelimannien tanssit ja konsertti, Lemmenjoen legendaariset kultakisat sekä Watercrossit Ivalossa. Harrastajateatteri iValoiset ovat kutsuneet teatteriväkeä kauempaakin Yöttömän yön teatterisavottaan ja Inarin kulttuuritoimi tuo Sajoksen lavalle elektrofolkyhtye Okra Playgroundin.

Kalenterissa on vielä tilaa uusille ideoille ja odotetuille jälleennäkemisille. Useat kuntalaiset toivovat mahdollisuutta päästä tutustumaan alueen yrittäjien palveluihin ja matkailijat puolestaan kaipaavat paikallisia kokemuksia. Vielä ehdit osallistua Inariviikkojen järjestämiseen!

Tapahtumatietojen ilmoittamislomakkeen ja tähän mennessä ilmoitetut tapahtumat löytyvät Inariviikkojen verkkosivuilta, osoitteesta inariviikot.fi.

*Hyvää kesää kaikille!
Pyeri keesi puohhaid!*

INARI
Aanaar Aanaar Anár

*Buori geasi buohkaide!
Šiõgg kie'ss pukid!*

